Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (neljas koda)

6. juuli 2017*

Eelotsusetaotlus — Transport — Liidus lennuteenuste osutamist käsitlevad ühiseeskirjad — Määrus (EÜ) nr 1008/2008 — Hinnakujundussätted — Artikli 22 lõige 1 — Artikli 23 lõige 1 — Avalikkusele pakutavate hindade esitamisel nõutav teave — Kohustus ära näidata maksude, tasude, lisatasude või lõivude tegelik suurus — Hinnakujundamise vabadus — Reisija poolt lennu broneeringu tühistamise või lennule ilmumata jätmise korral töötlustasu nõudmine — Tarbijakaitse

Kohtuasjas C-290/16,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Bundesgerichtshof'i (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim kohus) 21. aprilli 2016. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 24. mail 2016, menetluses

Air Berlin plc & Co. Luftverkehrs KG

versus

Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband eV,

EUROOPA KOHUS (neljas koda),

koosseisus: koja president T. von Danwitz, kohtunikud E. Juhász, C. Vajda, K. Jürimäe ja C. Lycourgos (ettekandja),

kohtujurist: M. Wathelet,

kohtusekretär: ametnik X. Lopez Bancalari,

arvestades kirjalikus menetluses ja 15. märtsi 2017. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

— Air Berlin plc & Co. Luftverkehrs KG, esindaja: *Rechtsanwalt* M. Knospe,

— Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband eV, esindaja: *Rechtsanwalt* P. Wassermann,

— Saksamaa valitsus, esindajad: K. Stranz ja T. Henze,

— Euroopa Komisjon, esindajad: W. Mölls, K.-P. Wojcik ja F. Wilman,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus puudutab küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. septembri 2008. aasta määruse (EÜ) nr 1008/2008 ühenduses lennuteenuste osutamist käsitlevate ühiseeskirjade kohta (ELT 2008, L 293, lk 3) artikli 22 lõiget 1 ja artikli 23 lõiget 1.

2 See taotlus on esitatud Air Berlin plc & Co. Luftverkehrs KG (edaspidi „Air Berlin“) ja Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband eV (Saksamaa tarbijakaitsekeskuste ja tarbijakaitseliitude föderaalne liit; edaspidi „Bundesverband“) vahelises vaidluses, mille ese on Bundesverbandi esitatud tegevusest hoidumise nõue Air Berlini tegevuse vastu seoses tema veebisaidil müügihindade ja tüüptingimuste esitamise viisiga.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Direktiiv 93/13/EMÜ

3 Nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiivi 93/13/EMÜ ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes (EÜT 1993, L 95, lk 29; ELT eriväljaanne 15/02, lk 288) artikli 3 lõiked 1 ja 2 sätestavad:

„1. Lepingutingimus, mille suhtes ei ole eraldi kokku lepitud, loetakse ebaõiglaseks, kui see on vastuolus heausksuse tingimusega ning kutsub esile lepinguosaliste lepingust tulenevate õiguste ja kohustuste olulise tasakaalustamatuse, mis kahjustab tarbijat.

2. Tingimust ei loeta kunagi eraldi kokkulepituks, kui see on eelnevalt koostatud ning tarbija ei ole seetõttu saanud tingimust sisuliselt mõjutada, eriti eelnevalt koostatud tüüplepingute puhul.

[…]“.

4 Direktiivi artikli 6 lõike 1 kohaselt „[l]iikmesriigid sätestavad, et ebaõiglased tingimused lepingus, mille müüja või teenuste osutaja on oma siseriiklike õigusaktide alusel tarbijaga sõlminud, ei ole tarbijale siduvad ning leping on kõnealustel tingimustel lepinguosalistele jätkuvalt siduv ainult juhul, kui seda on võimalik jätkata nii, et see sisaldab ebaõiglasi tingimusi. [Liikmesriigid sätestavad, et ebaõiglased tingimused lepingus, mille müüja või teenuste osutaja on tarbijaga sõlminud, ei ole siseriiklikes õigusaktides sätestatud tingimustel tarbijale siduvad ning et leping jääb muus osas pooltele siduvaks, kui see saab kehtida ka ilma ebaõiglaste tingimusteta.]“ [Tsitaati on parandatud Euroopa Kohtus, kuna direktiivi eestikeelne tõlge on ekslik.]

Määrus nr 1008/2008

5 Määruse nr 1008/2008 põhjenduses 16 on öeldud:

„Tarbijatel peaks olema võimalik tõhusalt võrrelda erinevate lennuettevõtjate lennuteenuste hindu. Seepärast peaksid ühenduses algavate lennuteenuste eest tarbija poolt lõplikud makstavad hinnad olema igal ajahetkel avalikustatud ning sisaldama kõiki makse, tasusid ja lõive. […]“.

6 Selle määruse artiklis 2 on sätestatud:

„Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

[…]

18. „piletihinnad“ – hinnad eurodes või kohalikus vääringus, mida makstakse lennuettevõtjatele või nende agentidele või teistele piletimüüjatele reisijate veo eest lennuteenuse osutamisel, ning mis tahes tingimused, mille alusel neid hindasid kohaldatakse, sealhulgas agendile makstav tasu ja tema suhtes kohaldatavad muud tingimused ning muud abiteenused;

[…]“.

7 Nimetatud määruse artikli 22 „Hinnakujundamise vabadus“ lõige 1 sätestab järgmist:

„Ilma et see piiraks artikli 16 lõike 1 kohaldamist, määravad ühenduse lennuettevõtjad ning, vastastikkuse alusel, kolmandate riikide lennuettevõtjad ühendusesiseste lennuteenuste puhul vabalt kindlaks piletihinnad ja lastitariifid.“

8 Määruse artikli 23 „Teave ja mittediskrimineerimine“ lõige 1 näeb ette:

„Avalikkusele mis tahes vormis pakutavate või avaldatud, sealhulgas Internetis kättesaadavad, asutamislepingut kohaldava liikmesriigi territooriumil asuvast lennujaamast algavate lennuteenuste piletihinnad ja lastitariifid sisaldavad kohaldatavaid tingimusi. Lõplikku makstavat hinda näidatakse alati ja see sisaldab kõiki piletihindu ja lastitariife ning samuti avaldamise ajal kohaldatavaid vältimatuid ja prognoositavaid makse, tasusid, lisatasusid ja lõive. Lisaks lõplikku hinna näitamisele esitatakse vähemalt alljärgnev teave:

a) piletihind või lastitariif;

b) maksud;

c) lennujaamatasud ja

d) muud (nt julgeoleku või kütusega seotud) tasud, lisatasud ja lõivud,

kusjuures [artikli 23 lõike 1 kolmanda lause] punktides b, c ja d nimetatud maksud, tasud ja lõivud on lisatud piletihinnale või lastitariifile. Võimalikud hinnalisad tuleb näidata selgelt, läbipaistval ning üheselt mõistetaval viisil mis tahes broneerimisprotsessi alguses ja tarbijale peab jääma võimalus neid valida või mitte.“

Saksa õigus

9 Tsiviilseadustiku (Bürgerliches Gesetzbuch) põhikohtuasjas kohaldatava redaktsiooni (edaspidi „BGB“) § 307 lõiked 1 ja 2 sätestavad:

„(1) Tüüptingimus, mida lepingupool kasutab teise lepingupoole suhtes, on tühine, kui see hea usu põhimõtte vastaselt teist lepingupoolt ebamõistlikult kahjustab. […]

(2) Ebamõistlikku kahjustamist tuleb kahtluse korral eeldada juhul, kui tingimus

1. ei ole kooskõlas selle õigusakti oluliste põhimõtetega, millest kõrvale kaldutakse, või

2. piirab lepingu olemusest tulenevaid olulisi õigusi või kohustusi viisil, mis ohustab lepingu eesmärgi saavutamist.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

10 Bundesverband tegi 26. aprillil 2010 Air Berlini veebisaidil testbroneeringu otselennule Berliin-Tegeli lennujaamast (Saksamaa) Kölni (Saksamaa). Broneerimise esimeses etapis kuvati tabeli kujul võimalike erinevate hindadega lennuühenduste loend. Pärast lennuühendusele klõpsamist kuvati erinevaid elemente ja nende hindu sisaldavas tabelis eeskätt maksude ja tasude real kolme euro suurust summat. Kui Bundesverband tegi 20. juunil 2010 samal veebisaidil uue testbroneeringu edasi-tagasi lennule Berliin-Tegeli lennujaamast Frankfurti (Saksamaa), ilmus maksude ja tasude reale ühe euro suurune summa.

11 Bundesverband leiab, et Air Berlini veebisaidil maksude ja tasudena näidatud summad on liiga väikesed võrreldes summadega, mida lennuettevõtja peab asjaomaste lennujaamade lennujaamatasudena tegelikult tasuma, ning seetõttu on need tarbijat eksitavad. Leides, et esitatud andmed on vastuolus määruse nr 1008/2008 artikli 23 lõike 1 kolmanda lausega, pöördus ta Bundesverband Landgericht Berlini (Berliini esimese astme kohus, Saksamaa) poole hagiga sellest tegevusest hoidumise nõudes.

12 Sama hagi raames vaidlustas Bundesverband ka Air Berlini tüüptingimuste, millega saab tutvuda viimase veebisaidil (edaspidi „tüüptingimused“), punktis 5.2 sisalduva tingimuse õiguspärasuse, kuivõrd selles on ette nähtud, et kui reisija soodushinnaga lennule ei ilmu või oma broneeringu tühistab, nõuab Air Berlin iga reisija ja iga broneeringu kohta 25 euro suurust töötlustasu. Bundesverband selgitas, et see tingimus rikub BGB § 307, kuna see seab lennuettevõtjaga lepingu sõlminud isikud ebaproportsionaalselt ebasoodsamasse olukorda. Ta lisas, et Air Berlin ei tohiks nõuda seadusjärgse kohustuse täitmise eest eraldi tasu.

13 Landgericht Berlin (Berliini esimese astme kohus) rahuldas Bundesverbandi nõude ning kohustas Air Berlini esiteks loobuma oma veebisaidil lennupiletite hindu esitades näitamast maksude ja tasude real summasid, mis ei vasta lennuettevõtja poolt tegelikult tasuda tulevatele summadele, ja teiseks tühistama oma tüüptingimuste punkti 5.2, ning nägi nende kohustuste täitmata jätmise korral ette karistuse.

14 Kuna apellatsioonkaebus, mille Air Berlin esitas Kammergericht Berlinile (Berliini apellatsioonikohus, Saksamaa), jäeti rahuldamata, esitas see lennuettevõtja kassatsioonkaebuse Bundesgerichtshofile (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim kohus).

15 Bundesgerichtshof (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim kohus) küsib esiteks, kuidas tuleb tõlgendada määruse nr 1008/2008 artikli 23 lõike 1 kolmandat lauset. Nimelt kahtleb see kohus Euroopa Kohtu praktikat silmas pidades selles, kas hindade esitamine Air Berlini veebisaidil on kooskõlas selles sättes kehtestatud nõuetega.

16 Teiseks soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus saada selgitusi selle kohta, kuidas tõlgendada määruse artikli 22 lõiget 1, et teha kindlaks, kas selles sättes ette nähtud reegel, mille kohaselt lennuettevõtjad määravad liidusiseste lennuteenuste puhul vabalt kindlaks piletihinnad ja lastitariifid, võib õigustada seda, et Air Berlini tüüptingimuste kaudu kehtestatakse eraldi tasud reisijatele, kes lennule ei ilmu või kes oma broneeringu tühistavad.

17 Neil asjaoludel otsustas Bundesgerichtshof (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim kohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas määruse nr 1008/2008 artikli 23 lõike 1 kolmandat lauset tuleb tõlgendada nii, et oma piletihindu avaldades peavad lennuettevõtjad punktides b–d nimetatud maksud, lennujaamatasud ja muud tasud, lisatasud ja lõivud ära näitama sellises ulatuses, nagu need on tegelikult tekkinud, ja seega ei või need osaliselt sisalduda sama sätte punkti a kohases piletihinnas?

2. Kas määruse nr 1008/2008 artikli 22 lõikes 1 sisalduvat sätet tuleb tõlgendada nii, et see ei luba kohaldada tüüptingimusi reguleerivat ja liidu õigusele tuginevat siseriiklikku õigusnormi, mille kohaselt ei või klientidelt, kes on jätnud lennule ilmumata või on oma broneeringu tühistanud, nõuda selle eest eraldi töötlustasu?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

18 Oma esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas määruse nr 1008/2008 artikli 23 lõike 1 kolmandat lauset tuleb tõlgendada nii, et oma piletihindu avaldades peavad lennuettevõtjad selle määruse artikli 23 lõike 1 kolmanda lause punktides b–d nimetatud maksud, lennujaamatasud ja muud tasud, lisatasud ja lõivud ära näitama sellises ulatuses, nagu need on tegelikult tekkinud, ja seega ei või need osaliselt sisalduda nimetatud määruse artikli 23 lõike 1 kolmanda lause punkti a kohases piletihinnas.

19 Määruse nr 1008/2008 artikli 23 lõike 1 teine lause näeb ette, et avalikkusele pakutud, sealhulgas Internetis kättesaadavate piletihindade ja lastitariifide avaldamisel „näidatakse alati lõplikku makstavat hinda ja see sisaldab kõiki piletihindu ja lastitariife ning samuti avaldamise ajal kohaldatavaid vältimatuid ja prognoositavaid makse, tasusid, lisatasusid ja lõive“. Määruse artikli 23 lõike 1 kolmas lause sätestab, et lisaks lõpliku hinna näitamisele esitatakse vähemalt piletihind või lastitariif ning maksud, lennujaamatasud ja muud (nt julgeoleku või kütusega seotud) tasud, lisatasud ja lõivud, mis on lisatud piletihinnale või lastitariifile.

20 Air Berlini sõnul ei pea lennuettevõtjad eraldi ära näitama määruse nr 1008/2008 artikli 23 lõike 1 kolmanda lause punktides b–d loetletud maksude, lennujaamatasude ja muude tasude, lisatasude ja lõivude suurust, kui need elemendid sisalduvad määruse nr 1008/2008 artikli 23 lõike 1 kolmanda lause punktis a nimetatud piletihinnas. Air Berlin leiab nimelt, et üksnes lõpliku hinna alusel saab klient võrrelda lennuettevõtjate pakutud erinevaid hindu.

21 Bundesverband, Saksamaa valitsus ja Euroopa Komisjon väidavad omalt poolt, et määruse nr 1008/2008 artikli 23 lõike 1 kolmas lause kohustab lennuettevõtjaid esitama lõpliku hinna erinevate komponentide suuruse.

22 Tasub meeles pidada, et liidu õiguse sätte tõlgendamisel tuleb arvestada mitte üksnes selle sõnastust, vaid ka konteksti ning selle õigusaktiga taotletavaid eesmärke, mille osaks säte on (kohtuotsus, 19.7.2012, ebookers.com Deutschland, C-112/11, EU:C:2012:487, punkt 12 ja seal viidatud kohtupraktika).

23 Määruse nr 1008/2008 artikli 23 lõike 1 kolmanda lause sõnastusest ilmneb, et kohustus esitada vähemalt piletihind ning maksud, lennujaamatasud ja muud tasud, lisatasud või lõivud juhul, kui need lisatakse piletihinnale, lisandub selle määruse artikli 23 lõike 1 teisest lausest tulenevale kohustusele näidata ära lõplik hind (vt selle kohta kohtuotsus, 15.1.2015, Air Berlin, C-573/13, EU:C:2015:11, punkt 44).

24 Niisiis, vastupidi sellele, mida väidab Air Berlin, tuginedes muu hulgas määruse nr 1008/2008 põhjendusele 16, ei järgi lennuettevõtja, kes nimetab vaid lõpliku hinna, selle määruse artikli 23 lõike 1 kolmanda lause nõudeid, kuna need kehtestavad kohustuse näidata ära selle hinna moodustavate erinevate komponentide suurus.

25 Seda järeldust ei sea kahtluse alla Air Berlini argument, mille kohaselt määruse nr 1008/2008 artikli 23 lõike 1 kolmanda lause sõnastus ise kohustab lennuettevõtjaid esitama selle määruse artikli 23 lõike 1 kolmanda lause punktides b–d loetletud elemendid üksnes juhul, „kui [need] on lisatud piletihinnale“, ja mitte siis, kui need sisalduvad nimetatud piletihinnas.

26 Määruse nr 1008/2008 artikli 2 punktis 18, mis määratleb mõiste „piletihinnad“, ei mainita nimelt makse, lennujaamatasusid ja muid tasusid, lisatasusid ning lõive kui nimetatud piletihinnas sisalduvaid elemente. Siit tuleneb, et lennuettevõtjatel ei ole lubatud panna neid elemente piletihinna sisse, mille nad selle määruse artikli 23 lõike 1 kolmanda lause punkti a kohaselt peavad esitama.

27 Vastupidi sellele, mida Air Berlin veel väidab, ei võta määruse nr 1008/2008 artikli 23 lõike 1 kolmanda lause niisugune tõlgendus sellelt sättelt tema mõtet. Nimelt on lauseosa „kusjuures [artikli 23 lõike 1 kolmanda lause] punktides b, c ja d nimetatud maksud, tasud ja lõivud on lisatud piletihinnale“ eesmärk ilmselgelt eristada olukorda, kus lennuettevõtjad otsustavad jätta need kulud oma klientide kanda, olukorrast, kus nad otsustavad need kulud ise kanda, kuivõrd kohustus nimetatud teavet esitada esineb ainult esimesel juhtumil.

28 Eeltoodust ilmneb, et maksmisele kuuluva lõpliku hinna moodustavad erinevad elemendid, millele viidatakse määruse nr 1008/2008 artikli 23 lõike 1 kolmandas lauses, peavad lõplikus hinnas sisalduvate summade osas alati olema kliendile teatavaks tehtud.

29 Seda tõlgendust kinnitab nii selle määrusega, kuhu põhikohtuasjas käsitletav säte kuulub, taotletud eesmärkide kui ka selle määruse konteksti analüüs.

30 Määruse nr 1008/2008 artikli 23 lõikega 1 soovitakse eeskätt tagada liikmesriigi territooriumil asuvast lennujaamast väljuvate lennuteenuste hinna kohta teave ja selle läbipaistvus ning seeläbi aidata tagada neid teenuseid kasutavate klientide kaitse. Selles osas näeb see säte ette teavitamis- ja läbipaistvuskohustuse eeskätt seoses tingimustega, mida kohaldatakse piletihindadele, lõplikule hinnale, piletihinnale ja sellele lisanduvatele vältimatutele ja prognoositavatele hinnaelementidele ning võimalikele hinnalisadele, mis kaasnevad lennuteenust ennast täiendavate teenustega (kohtuotsus, 18.9.2014, Vueling Airlines, C-487/12, EU:C:2014:2232, punkt 32).

31 Hindadest teavitamise ja hindade läbipaistvuse tagamise eesmärki ei saavutataks, kui määruse nr 1008/2008 artikli 23 lõike 1 kolmandat lauset tuleks tõlgendada nii, et see pakub lennuettevõtjatele valikuvõimaluse kas arvata maksud, lennujaamatasud ja muud tasud, lisatasud ning lõivud piletihinna sisse või märkida need erinevad elemendid ära eraldi.

32 Pealegi võtaks määruse nr 1008/2008 artikli 23 lõike 1 kolmanda lause erinev tõlgendamine sellelt sättelt kogu tema kasuliku mõju. Ühelt poolt viiks määruse nr 1008/2008 artikli 23 lõike 1 kolmanda lause punktides b–d loetletud elementide osaline piletihinna sisse arvamine selleni, et esitatakse vaid summad, millel puudub seos tegelikkusega. Teisalt mõjuks nende elementide täielik piletihinna sisse arvamine nii, et piletihinnana ära märgitud summa võiks võrduda lõpliku hinnaga. Lõpliku hinna esitamise kohustus on aga juba ette nähtud selle määruse artikli 23 lõike 1 teises lauses.

33 Lõpetuseks tuleb analüüsida Air Berlini argumenti, mille kohaselt määruse nr 1008/2008 artikli 23 lõike 1 kolmanda lause punktides c ja d viidatud elementide tegeliku suuruse äramärkimine on võimatu, kuna need summad ei ole lennu broneerimise hetkel teada.

34 Selles osas tuleb märkida, et pileti ostmisel peab klient maksma lõpliku, mitte esialgse hinna. Järelikult, kuigi seda teatavate, näiteks kütusega seotud tasude või lisatasude ja lõivude suurust saab täpselt teada – nagu väidab Air Berlin – alles pärast lennu toimumist ja vahel isegi mitu kuud hiljem, vastab määruse nr 1008/2008 artikli 23 lõike 1 kolmanda lause punktides b–d nimetatud, reisija poolt maksmisele kuuluvad maksude, lennujaamatasude ja muude tasude, lisatasude ning lõivude suurus hinnangule, mille lennuettevõtja annab lennu broneerimise hetkel.

35 Selles osas näeb määruse nr 1008/2008 artikli 23 lõike 1 teine lause ette, et kliendi poolt makstava lõpliku hinna komponendid on lisaks piletihindadele ja lastitariifidele ka kõik „avaldamise ajal“ „prognoositavad“ kohaldatavad maksud, tasud, lisatasud ja lõivud.

36 Eeltoodut arvesse võttes tuleb esimesele küsimusele vastata, et määruse nr 1008/2008 artikli 23 lõike 1 kolmandat lauset tuleb tõlgendada nii, et oma piletihindu avaldades peavad lennuettevõtjad eraldi ära näitama summad, mille kliendid peavad selle määruse artikli 23 lõike 1 kolmanda lause punktides b–d nimetatud maksude, lennujaamatasude ja muude tasude, lisatasude ja lõivude näol tasuma, ja seega ei või need elemendid isegi osaliselt sisalduda nimetatud määruse artikli 23 lõike 1 kolmanda lause punkti a kohases piletihinnas.

Teine küsimus

37 Oma teise küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 1008/2008 artikli 22 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus see, kui direktiivi 93/13 üle võtva liikmesriigi õigusnormi kohaldamine viib tüüptingimustes sisalduva sellise tingimuse tühistamiseni, mis võimaldab nõuda eraldi kindlasummalist töötlustasu klientidelt, kes ei ole ilmunud lennule või kes on oma broneeringu tühistanud.

38 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et tüüptingimuste punkt 5.2, mis näeb ette iga reisija ja iga broneeringu kohta 25 euro suuruse töötlustasu nõudmist, kui soodushinnaga broneering tühistatakse või kui niisugusele lennule ei ilmuta, seab Air Berlini kliendid ebaproportsionaalselt ebasoodsamasse olukorda ning on BGB § 307 lõike 1 kohaselt tühine.

39 Eelotsusetaotluse esitanud kohus täpsustab lisaks, et BGB § 307 lõike 1 esimene lause ja § 307 lõike 2 punkt 1 võtavad Saksa õigusesse üle direktiivi 93/13 artikli 3 lõike 1 ja artikli 6 lõike 1 esimese lause esimese osa.

40 Selles osas väidab Air Berlin oma kirjalikes seisukohtades, et Saksamaa esimese astme ja apellatsioonikohtu järeldus, et tüüptingimuste punkt 5.2 on ebaõiglane, tugines üksnes siseriiklikul õigusel, mitte liidu õigusel.

41 Tasub meeles pidada, et eelotsusetaotluse kontekstis on Euroopa Kohus pädev ainult andma oma seisukoha liidu õiguse tõlgendamise ja kehtivuse kohta eelotsusetaotluse esitanud kohtu kirjeldatud faktilises ja õiguslikus olukorras, et anda viimasele vajalik teave tema menetluses oleva kohtuasja lahendamiseks (vt selle kohta kohtuotsus, 27.4.2017, A-Rosa Flussschiff, C-620/15, EU:C:2017:309, punkt 35).

42 Neil asjaoludel peab teisele eelotsuse küsimusele antav vastus lähtuma eelotsusetaotluse esitanud kohtu eeldusest, mille kohaselt liikmesriigi õigusnorm, mis kaitseb tarbijaid ebaausate kaubandustavade eest – nagu BGB § 307, mille alusel peab eelotsusetaotluse esitanud kohus tüüptingimuste punktis 5.2 esitatud tingimust ebaõiglaseks –, tugineb liidu õigusele, kuna selle õigusnormiga võetakse üle direktiiv 93/13.

43 Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib, kas kohtuotsust, 18.9.2014, Vueling Airlines (C-487/12, EU:C:2014:2232) arvesse võttes tuleb järeldada, et lennuettevõtjatele määruse nr 1008/2008 artikli 22 lõike 1 alusel antud hinnakujundamise vabadusega on vastuolus see, kui niisugusele tingimusele kohaldatakse liikmesriigi õigusnormi, mis võtab üle liidu tarbijakaitsealased õigusaktid.

44 Ilma et oleks vaja lahendada küsimust, kas tüüptingimuste punktis 5.2 ette nähtud kindlasummaline töötlustasu kuulub mõiste „piletihinnad“ alla määruse nr 1008/2008 tähenduses, ja sellest tulenevalt, kas selle tingimuse suhtes võib olla kohaldatav hinnakujundamise vabadus vastavalt selle määruse artikli 22 lõikele 1, tuleb märkida, et vastavalt oma artikli 1 lõikele 1 on direktiivi 93/13 eesmärk ühtlustada liikmesriikide õigus- ja haldusnormid, mis käsitlevad ebaõiglasi tingimusi müüja või teenuste osutaja ning tarbija vahel sõlmitud lepingutes. Seega on tegemist tarbijakaitse ülddirektiiviga, mida tuleb kohaldada kõigis majandustegevuse valdkondades. Selle direktiivi eesmärk ei ole mitte piirata lennuettevõtte hinnakujundamise vabadust, vaid seada liikmesriikidele kohustus näha ette mehhanism, mis tagaks, et kõiki lepingutingimusi, mille suhtes ei ole eraldi kokku lepitud, saaks kontrollida, hindamaks nende võimalikku ebaõiglast olemust, et kaitsta tarbijat, kes on suhetes müüja või teenuste osutajaga nõrgemal läbirääkimispositsioonil ja omab vähem teavet (vt selle kohta kohtuotsus, 26.2.2015, Matei, C-143/13, EU:C:2015:127 punkt 51 ja seal viidatud kohtupraktika).

45 Selles kontekstis võib nimetatud direktiiv olla lennuteenuste valdkonnas, mida reguleerib määrus nr 1008/2008, mittekohaldatav üksnes tingimusel, et see on selles määruses selgelt ette nähtud. Määruse nr 1008/2008 hinnakujundamise vabadust käsitleva artikli 22 ega nimetatud määruse teiste sätete sõnastus ei võimalda niisugust järeldust teha, kuigi direktiiv 93/13 oli selle määruse vastuvõtmise ajal juba kehtiv.

46 Samuti ei saa määruse nr 1008/2008 artikli 22 lõike 1 eesmärgist järeldada, et lennuveolepingutele ei kehti nõue järgida üldeeskirju, mis kaitsevad tarbijaid ebaõiglaste tingimuste eest.

47 Selles osas märgib komisjon õigesti, et määruse nr 1008/2008 artiklis 22 ette nähtud hinnakujundamise vabadus on liikmesriikide teostatava hinnakontrolli sellise järkjärgulise kaotamise tulemus, mille eesmärk on avada sektor konkurentsile. Nagu märkis kohtujurist Bot oma ettepaneku punktis 27 kohtuasjas Vueling Airlines (C-487/12, EU:C:2014:27), oli lennundusturu liberaliseerimise eesmärk jõuda pakkumiste suurema mitmekesisuseni ja tarbijatele kõige soodsama hinnakujunduseni. Nii oli nõukogu 23. juuli 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 2409/92 piletihindade ja lastitariifide kohta (EÜT 1992, L 240, lk 15; ELT eriväljaanne 07/01, lk 427), mis tunnistati kehtetuks määrusega nr 1008/2008, põhjenduses 5 märgitud, et „tarbijate ja tööstuse huvides on asjakohane täiendada vaba hinnakujundust piisavate ohutusabinõudega“.

48 Kohtuotsus, 18.9.2014, Vueling Airlines (C-487/12, EU:C:2014:2232) ei saa viia teistsuguse järelduseni. Selles kohtuotsuses leidis Euroopa Kohus, et määruse nr 1008/2008 artikli 22 lõikega 1 on vastuolus niisugune õigusnorm, nagu käsitletakse selles kohtuasjas, mille eesmärk on kõikidel juhtudel kohustada lennuettevõtjaid vedama oma reisijate registreeritud pagasit, ilma et neil oleks võimalik nõuda selle veo eest lisatasu. Seevastu ei ole Euroopa Kohus mingil moel sedastanud, et hinnakujundamise vabadusega on üldiselt vastuolus mis tahes tarbijakaitseeeskirjade kohaldamine. Hoopis vastupidi – Euroopa Kohus on märkinud, et ilma et see mõjutaks eeskätt tarbijakaitsesätete kohaldamist, ei ole liidu õigusega vastuolus, kui liikmesriigid reguleerivad lennuveo lepingu üksikasju eelkõige selleks, et kaitsta tarbijaid ebaausate tavade eest; sellegipoolest ei või niisugune siseriiklik õigusnorm seada kahtluse alla hinnakujundamist puudutavaid sätteid, mis tulenevad määrusest nr 1008/2008 (vt selle kohta kohtuotsus, 18.9.2014, Vueling Airlines, C-487/12, EU:C:2014:2232, punkt 44).

49 Seega ei ole võimalik nimetatud kohtuotsusest järeldada, et määruse nr 1008/2008 artikli 22 lõikega 1 on vastuolus niisuguste liikmesriigi õigusnormide kohaldamine, millega võetakse üle tarbijakaitsealased liidu õigusnormid nagu direktiiv 93/13.

50 Eeltoodud kaalutlustest järeldub, et liidusiseste lennuteenuste hinnakujundamise vabadus, mis on sätestatud määruse nr 1008/2008 artikli 22 lõikes 1, ei saa takistada niisuguse siseriikliku õigusnormi kohaldamist lennuveolepingu tingimustele.

51 Vastupidise vastuse tagajärjel jääksid tarbijad ilma direktiivist 93/13 tulenevatest õigustest lennuteenuste hinnakujunduse valdkonnas ja lennuettevõtjatel oleks igasuguse kontrollita võimalik panna reisijatega sõlmitavatesse lepingutesse sisse ebaõiglasi tingimusi hinnakujunduse kohta.

52 Eeltoodut arvesse võttes tuleb teisele küsimusele vastata, et määruse nr 1008/2008 artikli 22 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus see, kui direktiivi 93/13 üle võtva liikmesriigi õigusnormi kohaldamine võib viia tüüptingimustes sisalduva sellise tingimuse tühistamiseni, mis võimaldab nõuda eraldi kindlasummalist töötlustasu klientidelt, kes ei ole ilmunud lennule või kes on oma broneeringu tühistanud.

Kohtukulud

53 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (neljas koda) otsustab:

1. **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. septembri 2008. aasta määruse (EÜ) nr 1008/2008 ühenduses lennuteenuste osutamist käsitlevate ühiseeskirjade kohta artikli 23 lõike 1 kolmandat lauset tuleb tõlgendada nii, et oma piletihindu avaldades peavad lennuettevõtjad eraldi ära näitama summad, mille kliendid peavad selle määruse artikli 23 lõike 1 kolmanda lause punktides b–d nimetatud maksude, lennujaamatasude ja muude tasude, lisatasude ja lõivude näol tasuma, ja seega ei või need elemendid isegi osaliselt sisalduda nimetatud määruse artikli 23 lõike 1 kolmanda lause punkti a kohases piletihinnas.**

2. **Määruse nr 1008/2008 artikli 22 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus see, kui nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiivi 93/13/EMÜ ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes üle võtva liikmesriigi õigusnormi kohaldamine viib tüüptingimustes sisalduva sellise tingimuse tühistamiseni, mis võimaldab nõuda eraldi kindlasummalist töötlustasu klientidelt, kes ei ole ilmunud lennule või kes on oma broneeringu tühistanud.**

Allkirjad